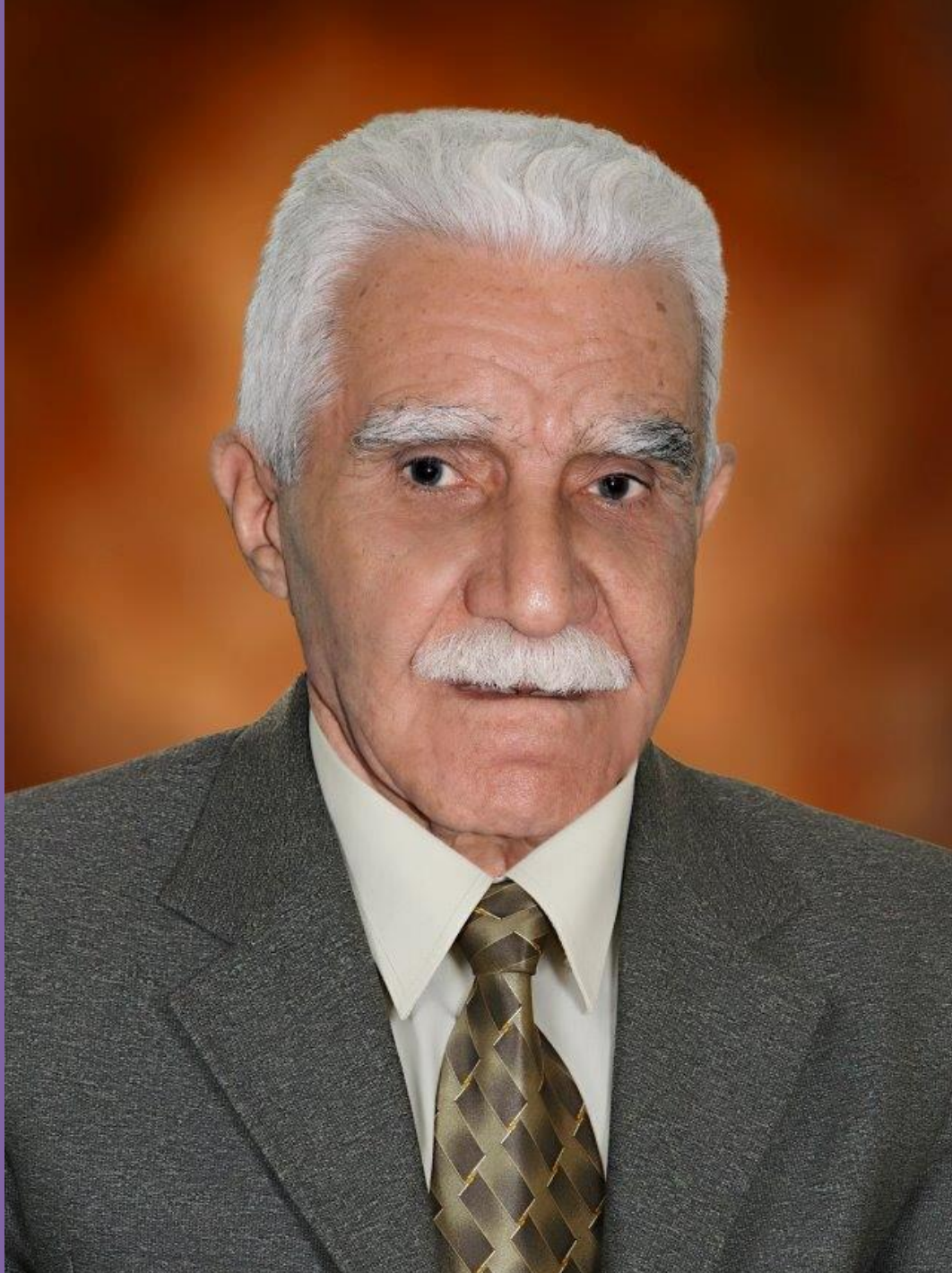

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi

8.sayı on5ekim 2015

BU SAYIDA

Abdulhalik BAKIR
 Önder SAATÇİ
 İbrahim ŞAŞMA
 Mehmet Fatih KÖKSAL
 Muhammed BİZAR
 Mehmet GÖZÜKARA
 İsmail KUTLU
 Muzaffer DEVELİ
 Hacer ALİOĞLU (Yakutî)
 Ekrem YALBUZ
 Ali TÜRKMEN
 Ekrem KAFTAN
 Yasin USTA
 Reşit BOSTANCI
 Ömer KARA (Kul Seymanî)
 Mehmet BAŞ
 Bekir Yıldız SAPACALI
 Mustafa AKSUNGUR
 Emrullah BEDİR
 Harika UFUK
 Yahya PEKTAŞ
 Lütfi KILIÇ
 Durmuş BEYAZIT
 Dursun BULUT
 Tayyib ATMACA
 Neva SELÇUK
 Mehmet DURMAZ
 Metin ÖZARSLAN

VEFA SİZE ÖMÜR HER YERDE CEFA

Nereye kaçalım kaçak değiliz insanız bir tane elbisemiz var hangi yana dönsek eli çamurlu ya sıraya durur ya da keskenir kendimizi saklayacak bir yer yok sakınacak halimiz de üstelik boş bakışla seyrederez alemi dilimizde titrer durur sesimiz herkes sağır olur ya da kör olur gölgesiyle sohbet eder insanlar avurtları şişer iner durmadan taklit eder durur zurnacıları.

Kime nasıl selam vermek gerekir geçmedi bu dersi *ulu hocalar* bu yüzden ya selam ya da merhaba Allah selamının yerini tutmaz gönülden gönüle kapıyı açmaz sözcükler dilinden zorla dökülür içinden geçenler aklına gelmez aklına gelse de söze dökülmez söze dökülse de bir tadı olmaz yasyavan sözlerle kurulan cümle cümle kapısından girmez içeri.

Aç yatan kalmadı etrafımızda ama gönüllerin hali hal değil herkesin bir dünyası var kendince ne eker ne biçer nasıl bereket kime gider kimler kendine gelir kendine gelenler neden gelirler gelirler giderler istasyon gibi ama yürek *sarı özek bozkırı* ne sürmeye gelir ne de ekmeye herkes birbirinin hasımını gibi ya kaçarak korkusuna el eyler ya kinini sabah akşam bileyler.

Sonsuzluğun sahibinden habersiz herkesin elinde cetvel ve kalem geleceğin planını çiziyor kafasında seksen tilki geziyor kuyrukları birbirine deymiyor hinoğlu hinlikte herkes yarışta herkes ölçüsüyle sekiz karışta inanmayan ölçsün inanmıyorsa herkesin serveti yanında giden sekiz metre bezi olur o kadar ilk ve son nefesin arası kısa varsın süren sürsün dünyada sefa vefa size ömür her yerde cefa.

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi
 Genel Yayın Yönetmeni
 Tayyib Atmaca
 Yazışma Adresi

Ihlamurkent Mh. Kıvılcım Sk.
 F8/3 Odunpazarı/ESKİŞEHİR
 Telefon: 0535 391 92 50
 hecetaslaridergisi@gmail.com

8. Sayı 15 Ekim 2015
 ISSN: 2149-4509.

HOYRATLAR**Anonim**

O yar gözün
Kim görmüş o yar gözün
Aslan gücünnen düşse
Karınca oyar gözüm

Oyan yeri
Seherden oyan yeri
Yüz il sel gelse oymaz
Bir gün gam oyan yeri

Düşte gör
Hayalde gör düşte gör
Düşenin dostu olmaz
İnanmazsan düş de gör

Derde kerem
Derdim çok derde kerem
Qoşmuşam gam cütünü
Sürdükçe derd ekerem

Düşen ağlar
Yıhılıp düşen ağlar
Düşsün rakip gözüne
Zülfüve düşen ağlar

Yarı gam
Sarardıptı yâri gam
Bir güne men düşmüşem
Yarı dertti(r) yarı gam

Yara sızlar
Ok değmiş yara sızlar
Yaralının hâlinden
Ne bilsin yarasızlar

HOYRATLAR**Abdulhalik BAKIR**

Ohu mene
Gel hoyrat ohu mene
Men sene ne etmişim
Fırlattıv ohu mene

Ohudu
Dert var dua ohudu
Zalimin ohu yıhmaz
Yıhan bir dost ohudu

Kölgesi ne
Yad nedi kölgesi ne
Bir mert asla sığınmaz
Namerdin kölgesine

Kölge sine
Yer güneş kölge sine
Yad yadlığını eder
Aldanma kölgesine

Kölgeler
Serin olı kölgeler
Bülbül gülü çoh sever
Her dem onu kölgeler

Kölge sizler
Güneş biz kölge sizler
Mahşer günü ah çeker
Susuzlar kölgesizler

Kölge size
Su bize kölge size
Allahım merhamet et
Güneşli kölgesize

IRAK TÜRKMENLERİNDEN BİR PORTRE: ATA TERZİBAŞI

Önder SAATÇI

Irak'taki Türk varlığının bin yıllık bir mazisi olduğu rahatlıkla söylenebilir. Emevî ve Abbasî çağlarından başlayarak Osmanlı asırlarında da devam eden bu Türk varlığı bugün de nüfus bakımından Irak'ta üçüncü etnik grup olarak yaşamaya devam etmektedir. Bu Türk topluluğu kendi kimliğini Irak'ın her karış toprağına ilmik ilmik işleyerek bu bölgenin Türkleşmesini sağlamıştır. Bugün Irak'ta birçok yer adı (Tazehurmatı, Tuzhurmatı, kümbetler, Karatepe, Yayçı, ...)¹, Irak Arapçasına geçen birçok Türkçe kelime (agati "ağam", yatah, kapah, çalgi,...)², Irak müziğindeki pek çok Türk makamları (Bayatı, Nühüftü'l-Etrak, Uşşaku'l-Etrak, Çargâh-i Etrak) (Nakip 2009:9), bu ülkenin temel mimari yapıları (Kerkük Kalesi, Erbil Kalesi, Taşköprü, Nakışlı Minare Camisi, Kerkük Kayseriyye Çarşısı, Kerkük Kışlası, Erbil'de Kırık Minare, Samerra Kulesi, ...)³ hep Türklerin eserleridir. Irak Türkleri bu topraklarda bir yandan çok zengin bir folklor hazinesi meydana getirirken bir yandan da yazılı Türk edebiyatının en güzel örneklerini sunarak medenî seviyelerini gösteren eserlere imza atmışlardır. Irak Türklerinin yetiştirdikleri pek çok şair ve yazar da Türk edebiyatının önemli şahsiyetleri arasında yerini almıştır. Ancak bütün bu hazinelerin yeni nesillere aktarılması ve millî varlığın güçlenerek devam edebilmesi için, bunların değerini bilen ve Irak Türklüğünün dil, kültür, edebiyat ve folkloruna ait ne varsa onları kayıt altına alan bir çabaya da ihtiyaç vardır. Irak Türkleri arasında bu çabayı en üst seviyede gösteren kişi ise Ata Terzibaşı'dır.

Ata Terzibaşı'nın Kısa biyografisi:

1924'te Kerkük'te doğdu. Sekiz yaşına kadar Türk-İslam dünyasının her köşesinde olduğu gibi mahalle mektebinde dinî eğitim aldı. Sonra resmî eğitime başladı. 1946'da Kerkük Lisesinden, 1950'de ise Bağdat Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Uzun yıllar Kerkük'te avukatlık mesleğini icra etti. Arapça dergi ve gazetelerden başka Bağdat ve Kerkük'te 50'li, 60'lı ve 70'li yıllarda yayınlanan *Beşir*, *Kardaşlık*, *Âfak*, *Kerkük* gibi Türkçe dergi ve gazetelerde düzenli aralıklarla yazılar yazdı. Aynı yıllarda Irak ve Mısır'da yayınlanan çeşitli Arap dergilerinde Türk edebiyatının belli başlı yazar ve edebiyatçıları (Ziya Gökalp, Ahmet Ağaoğlu, Yahya Kemal, Namık Kemal, Abdülhak Hâmit, H. Nusret Zorlutuna,...) tanıtan Arapça yazılar da kaleme aldı (Nakip 2007:351). 1959'da o günkü yönetimin Türkmenlere karşı yürüttüğü ayrımcılık politikalarından dolayı Irak'ın güneyindeki Hille şehrine sürüldü. Ancak üç ay sonra Kerkük'e döndü. Türkiye'deki *Türk Yurdu* ve *Türk Dili* dergilerinde de yazıları yayınlandı. Türk Dil Kurumunca kendisine 1964'te yardımcı üyelik, 1996'daysa şeref üyeliği tevcih edildi. Birçok milletler arası sempozyum ve kongrede Irak Türklerinin dili, edebiyatı ve folkloruna dair bildiriler sundu. Şöhreti Irak sınırlarını aşarak Türkiye, Azerbaycan ve İran'a kadar ulaştı. Bu ülkelerde de kitapları basıldı. Ata Terzibaşı Irak Türklerinin ve bilhassa Kerkük'ün dil, edebiyat, basın ve folkloruna dair yazmış olduğu 200'ün üzerindeki kitap, makale, bildiri, antoloji, sözlük vb. yayımla Irak Türkmen kültürünün canlı kütüphanesi olmuştur.

Ata Terzibaşı'nın Araştırmacılığı:

Ata Terzibaşı 1950'lerden itibaren, içinde bulunduğu Türkmen toplumunun kültürüne yönelmiştir. Onun, araştırmacı kişiliğinin bu devirde filizlendiği görülür. Terzibaşı, o yıllarda, Irak Türkmenlerinin bir ferdi olması bilinciyile toplumuna kültür alanında da hizmet vermeye başlamıştır. Ona göre en iyi yazar milletine hizmet edendir (ÖS 2013: 47). Nitekim yayınlamış olduğu eserlerden dolayı hiçbir maddî menfaat gözetmemiş, para kazanmamıştır. Titiz bir mizaca sahip olan Ata Terzibaşı bu karakterini eserlerine de yansıtarak topladığı malzemeyi en objektif şekilde incelemiş, değerlendirmiş ve yeni nesillere sağlam belgeler bırakmıştır, bununla da kalmayarak kendinden sonra gelen birçok araştırmacıya ışık tutmuş, örneklik etmiştir. Terzibaşı bu yönüyle bir mektep olmuştur (Nakip 2007:353).

Yukarıda da belirtildiği üzere, Ata Terzibaşı Irak Türkmenlerinin tarihi, edebiyatı, dili, folkloru, müziği ve basını hakkında pek çok eser vermiştir. Değerli Kerküklü yazar ve akademisyen Mahir Nakip, "Kerkük'ün Kimliği" adlı eserinde, onlarca kitap ile yüzlerce makale ve bildiriye imza atan Terzibaşı'yı, *Tek Kişilik Kerkük Araştırma Enstitüsü* şeklinde tanıtmıştır (Nakip 2007:346). Bu durum Terzibaşı'nın entelektüel birikimini gösterir. Okumaya ve bilgi edinmeye fevkalade istekli olan Terzibaşı'nın, boş zamanlarını daima Kerkük Kütüphanesinde geçirdiği ve kütüphanenin bahçesinde dostlarıyla uzun kültür sohbetlerinde bulunduğu da kaydedilmelidir (Kerkük 2004:14). Terzibaşı kitaplarla o derece dosttur ki Türkiye'ye seyahatleri sırasında sahaf dükkânları onun başlıca uğraklarından (Kerkük 2004:15). Bütün bunlar onun araştırmacı kişiliğini aydınlatan önemli ipuçlarıdır.

Onun araştırmacılığının bir yönü de üzerinde çalıştığı konularla ilgili nadir belgelere ulaşabilmiş olması ve zengin bir arşivinin bulunmasıdır (Saatçi 1997:444). Öyle ki kütüphanesinde Irak Türkmenleriyle ilgili Irak'ta yayınlanmış bütün kitap, dergi ve gazete nüshalarını bulmak mümkündür (Kerkük 2004:15). Bununla beraber, Türkiye'deki Türkoloji faaliyetlerini yakından takip etmesi ve birçok Türkologla dostluklar kurmuş olması, onun eserlerindeki akademik seviyenin yükselmesini sağlamıştır.

¹ Daha geniş bilgi için bkz. Necat Kevseroğlu, *Irak'ta Türkçe Yer Adları Kılavuzu*, Kerkük 2012.

² Arapçada yatak, kapak kelimelerinin sonundaki "k" sesi hırıltılı h ile söylenir. "Agati" ve "çalgi" kelimelerindeki "g" sesi ise art damaktan telaffuz edilir.

³ Daha geniş bilgi için bkz. Suphi Saatçi, *Kent Dokusu ve Geleneksel Evlerle Kerkük*, Kerkük Vakfı vavınları, İstanbul 2007.

Ayrıca Irak Türkmenlerinin çektiği sıkıntılara yakından şahit olması, hatta birtakım baskılara kendisinin de maruz kalması ve bütün bunlara direnerek kalemini hiçbir dönemde elden düşürmemesi (Nakip 2007:353) kendisinin araştırmacı kişiliğinin önemli göstergeleridir. O, hiçbir zaman kiralık bir kalem olmamış, daima hak bildiği yolda yürümeyi sürdürmüştür. Ata Terzibaşı Saddam rejimince çıkarılan ve Türkçeyle Ba's (Arapçılık) propagandası yapılan Yurd gazetesine bütün baskılara rağmen yazı vermemiştir (Nakip 2007:353, Kerkük 2004:16). Ba's Partisinin onun üzerindeki bu baskısı Türkmenlerin nezdinde kendi propagandalarını daha etkili kılmaya yöneliktir. Ata Terzibaşı gibi, toplumunca sevilen, saygı gören bir yazarın o günkü şartlarda Yurd gazetesinde yazılarının yayınlanması şüphesiz o gazeteyi ve gazetenin yayın politikalarını Irak Türkmenlerinin vicdanında aklayacaktı. Ancak Terzibaşı, bu gibi oyunlara gelmemiş, kalemini, daima hür vicdanıyla ve yalnız milletin lehine olacak şekilde kullanmıştır. Bundan başka Terzibaşı'nın, Kerkük'teki pek çok sanatçı ve edebiyatçıyla yakın münasebetler kurması da onun araştırmalarına apayrı bir zenginlik katmıştır. Nitekim *Kerkük Hoyratları ve Mânileri* eserini yazarken derlemelerini Kerkük'ün mahallî sanatçılarının ses kayıtlarına dayandırmıştır. Bunların yanında, Terzibaşı'nın, ömrü boyunca hiç evlenmemiş olması onun okumaya ve araştırmaya ne ölçüde kendini verdiğini göstermektedir.

Ata Terzibaşı'nın Önemli Eserleri:

Bir araştırmacının kendinden sonraki nesillere bırakabileceği en güzel armağan şüphesiz kitaplarıdır. Ata Terzibaşı da pek çoğu derlemelere dayanan kitaplar yazmıştır. Onun derlemelere dayandırdığı kitaplarının başında ve onun adıyla özdeşleşmiş en önemli eseri *Kerkük Hoyratları ve Mânileri*'dir. Eser 1955-1957 yılları arasında üç cilt hâlinde Bağdat ve Kerkük matbaalarında eski harflerle basılmıştır. Ancak eserin, bilhassa Türkiye'deki geniş okuyucu kitlelerine yayılması yetmişli yıllarda Latin harfleriyle gerçekleştirilen baskısıyla mümkün olmuştur.⁴ Bu eserde Terzibaşı Kerkük yöresindeki mâni ve hoyrat (kesik mâni) geleneğini enine boyuna işler ve bu türün (aslında nazım biçimi) Irak topraklarındaki gelişimini ayrıntılarıyla anlatır. Eserde hoyrat çağırma geleneğinin musiki yönüne de ışık tutan Terzibaşı, Kerkük'ün belli başlı hoyrat çağıranlarının fotoğraflarını da kitabına ekleyerek mükemmel bir eser vücuda getirmiş olur. *Kerkük Hoyrat ve Mânileri*'nin yegâne eksiği eserin sonundaki hoyrat ve mâni örneklerinin transkripsiyon alfabetiyle basılmamasıdır. Bu durum araştırmacılar için Kerkük ağzının ses ve yapı özelliklerini anlamada bir engel teşkil etse de eserin değerini düşürmez. Zira 50'li yıllardaki teknolojinin imkânlarıyla bu ürünlerin, doğrudan kaynak kişilerden elde edilmesi başlı başına bir başarıdır. Eserdeki hoyrat ve mâni sayısı 2488'dir.

Onun derlemeye dayanan diğer bir eseri ise Anadolu'da da yaygın olan Arzı ile Kamber masalıdır. Ata Terzibaşı bu masalın Kerkük ağzındaki varyantını (çeşitleme) Kerkük'te Kadriye Hanım adındaki kaynak kişiden derleyerek yazıya geçirmiş ve kitap hâlinde yayınlamıştır. Terzibaşı Kadriye Hanım'ı rastgele seçmemiştir. Onun okuryazar olmayışı, başka bir dil bilmeyişi, Kerkük dışına hiç çıkmamış olması ve masal anlatma üslubuna uygun bir anlatım tarzına sahip olması, pek çok anlatıcıya göre onu tercih etmesini sağlamıştır (Terzibaşı 1971a:6). Eserin ilk baskısı Bağdat'ta 1964'te *Arzı Kamber Matalı* adıyla ve eski harflerle yayınlanmıştır. İkinci baskısı da 1967'de Tahran'da gerçekleştirilmiştir. Üçüncü baskısı ise *Arzı-Kamber (Kerkük Ağzı)* başlığıyla 1971'de İstanbul'da yeni harflerle basılmıştır. Eser Bakü'de de Kiril harfleriyle, *Arzı-Qamber Kekrük Xalq Destanı* adıyla yine 1971'de yayınlanmış (Terzibaşı 1971a:5), söz konusu eserin son baskısı ise *Türkmen Milli Destanlarımızdan Arzı- Kamber Matalı* adıyla hem eski hem de yeni harflerle, Erbil'de, 1999 yılında, Irak Türkmen Cephesi Eğitim ve Kültür Dairesi Yayınları arasında yayınlanmıştır (Kerkük 2004: 24-25). Ata Terzibaşı'nın Kerkük'ten derlediği bu masalın metnini Sadettin Buluç, *Kerkük Ağzına Göre Arzu ile Kamber Masalı* makalesinde, titiz bir transkripsiyonla kaydederek araştırmacıların kullanımına sunmuştur (Buluç 1976:203-208). Buluç'un kaydettiği bu metin Kerkük ağzının fonetik (ses) ve morfolojik (yapı) özelliklerini en iyi şekilde yansıtır. Bu yönüyle dilcilik çalışmalarına gayet elverişlidir. Bununla birlikte, bu halk masalının Terzibaşı tarafından derlenmiş olması Irak topraklarında yaşatılan Türk folklorunun önemli bir yapı taşının kaybolmasını engellemiştir. Bu açıdan bakıldığında Terzibaşı kendi toplumuna büyük bir hizmette bulunmuştur. Eser Anadolu Türkleriyle Irak Türklerini birbirlerine bağlayan önemli bir köprü niteliğindedir.

Ata Terzibaşı'nın eserleri arasında sözlüklerin de önemli yeri vardır. Onun, Kerkük ağzının kelime varlığını ortaya koyan eseri Kerkük Ağzı Türkmanca Sözlük'tür.⁵ Bu sözlük henüz tamamlanmış değildir. Ancak yine de iki cildi kullanıcıya ulaşmış durumdadır. Sözlük Arap harflerine göre sıralanmış olduğundan ilk ciltte elif harfiyle yazılan kelimeler yer almıştır. Bu da Kerkük ağzında ünlüyle başlayan bütün harflerin ilk ciltte toplandığını gösteriyor. İkinci ciltte ise Kerkük ağzında *b* ve *p* harfleriyle başlayan kelimelere yer verilmiştir. Bununla birlikte, her bir madde başında Arap harfleriyle verilen kelimenin yanında Latin harfleriyle de yazılışı gösterilerek kullanıcıların anlam ve imla hususundaki muhtemel tereddütleri bertaraf edilmeye çalışılmıştır. Sözlüğün önemli unsurlarından biri de bazı maddelerin tanımlandırılmasında Kerkük folklorundan ve halk edebiyatından çeşitli atasözleri, deyim, mâni, hoyrat, vb. ürünlerin kullanılmasıdır. İlk cildi 2011'de, ikinci cildi ise 2013'te Kerkük'te basılan bu sözlüğün, en kısa zamanda tamamlanarak kullanıcıların kitaplıklarındaki yerini almasını bekliyoruz.

Ata Terzibaşı'nın bu sözlüğünün malzemeleri, 1952'de Türk Dil Kurumunun başlattığı kelime derleme çalışmalarına Kerkük'ten göndermiş olduğu fişlere dayanmaktadır. Terzibaşı'nın Türk Dil Kurumuna gönderdiği fişlerin sayısı 1375 (Terzibaşı 2011:3), *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü'nde* yer alan Kerkük ağzına ait kelime sayısı ise 1232'dir (HH 1999:35).

⁴ *Ata Terzibaşı, Kerkük Hoyratları ve Mânileri, Ötügen Yayınevi, İstanbul 1975.*

Terzibaşı bu derlemeleriyle yalnızca bu yörenin kelime varlığını ortaya koymakla kalmamış, Kerkük'ün ve bütün bir Türkmeneli'nin Türklüğünü ilmi açıdan belgeleyen bir çalışmaya imza atmıştır. Zira Osmanlı sonrasında Irak Türkmenlerinin en büyük sorununun, millî kimliklerini koruma olduğu ve Araplaştırma (şimdilerde Kürtleştirme) politikalarına karşı her dönemde direnmek zorunda kaldıkları düşünüldüğünde, böylesi bir çalışmanın akademik kaygıları aşarak, bir milletin topyekûn varlık mücadelesinin önemli bir unsuru hâline geldiği görülür.

Ata Terzibaşı'nın Irak Türkmenlerine ve Türk dünyasına bir başka armağanı ise *Kerkük Şairleri* adlı eseridir. Bu eser bir antoloji niteliğindedir. Yazılı edebiyat ve halk edebiyatı dairelerine giren ve Kerkük'te yaşamış 180 şairin kısa biyografisi ve şiirlerinden örneklerin yer aldığı bu dev eser 1963-2012 yılları arasında, yazarın çeşitli kaynaklardan elde ettiği bilgiler ışığında kaleme alınmış ve bu süre zarfında eski harflerle Bağdat ve Kerkük'teki matbaalarda basılmıştır. Eski harflerle basılan Kerkük Şairleri toplam 13 cilttir. Eserin yeni harflerle baskısı ise İstanbul'da 2013 yılında dört cilt hâlinde basılarak Türkiye'deki okuyuculara da ulaştırılmıştır.⁶ Eserde *Fuzulî, Nesimî* gibi Türk edebiyatına mal olmuş büyük şairlerin şiirlerinin yanında Kerkük'te yetişmiş *Nevres, Sâfi, Gülami, Faiz, Sadullah Muftî, İzzettin Abdi Bayatlı, Şeyh Rıza, Hâlisî, Mehmet Rasih, Ömer Öztürkmen, Hicrî Dede, Osman Mazlum, Tevfik Celâl Orhan, Nazım Refik Koçak, ...* gibi şairlerin şiirleri de yer almaktadır.

Kerkük Şairleri Kerkük'teki edebî hayatın asırlar boyunca süregelen canlılığının ve Irak Türkmenlerinin medeniyet seviyesinin en önemli göstergesidir. Bunun yanında eserde adı geçen şairlerin şöhretlerinin yalnızca Kerkükle sınırlı olduğu düşünülmemelidir. Kerkük'teki bütün edebî faaliyetler zamanla Irak Türkmenleri arasında yayılmış ve bu bölgenin Türkmenleri arasında ortak duyguların kalplere nüfuz etmesine yardımcı olmuştur. Nitekim pek çok Türkmen şairinin düzdüğü hoyratların zamanla bütün Türkmeneli'ye yayılarak kısa zamanda anonimleşmesi söz konusudur. Ata Terzibaşı bu antolojiyi hazırlarken nice tozlu raflardan indirdiği kaynakları, cönkleri ve yerli yazmaları bir bir elden geçirmiştir (Saatçi 1997:444). Eserin hazırlanmasında uzun yıllar boyunca Ata Terzibaşı'nın bu cehdinin tükenmemiş olması ise kendisinin başarısı, Irak Türkmen toplumunun da talihidir. Zira böylesine uzun soluklu bir çalışmayı bir insan ömrüne sığdırmak her faniye nasip olabilecek işlerden değildir. Irak Türkmenlerinin ve bizzat yazarın kendisinin bu uzun zaman diliminde karşı karşıya kalmış olduğu olumsuz şartlar da dikkate alındığında eserin kıymeti bir kat daha artmaktadır. Yazımızın sınırlarını aşmamak için Ata Terzibaşı'nın diğer kitaplarının yalnızca adlarını anmakla yetiniyoruz. Bunlar *Şarkılar ve Türküler, Kerkük Havaları, Kerkük Eskiler Sözü, Kerkük Matbuat Tarihi, Erbil Şairleri, Türkman Keşkülü* (2 cilt)⁷

Ata Terzibaşı'nın Türkçe ve Türkmen Meselelerine Bakışı:

Osmanlı'dan sonra Irak Türkmenlerinin karşılaştığı en önemli kültür sorunu kendi dillerini yaşatma meselesi idi. 1921'de kurulan Irak Krallığı bir Arap devleti idi ve bundan sonra bütün Irak'ta Arapçanın kesin bir hâkimiyeti olacaktı. Ancak 1925 Irak Anayasası'nda Arap olmayan Irak vatandaşlarının, nüfus bakımından çoğunlukta oldukları bölgelerde ana dillerini eğitim ve kültür alanında kullanabileceklerine dair maddelere de yer verilmişti (EH 2003:20). Buna bağlı olarak 1931'e kadar Irak'ta, Türkmenler Türkçeyle eğitim almaya devam ettiler. Ancak bu Türkçe eğitim uygulaması ilkökul seviyesiyle sınırlıydı. Fakat bu uygulama 1937'e kadar, o da coğrafi alanı daraltılarak sürdürülebildi. Bu tarihten itibaren Irak'ta Türkçe eğitim tamamen ortadan kaldırıldı. Diğer taraftan da Türkiye'de 1928'de gerçekleştirilen yazı inkılâbı Irak Türkmenleriyle Türkiye Türkleri arasında yeni bir sorun hâlinde ortaya çıktı. Ama yine de bütün bunlar Irak Türkmenleri arasında Latin harflerinin öğrenilmesini engellemedi. Bununla beraber, toplumda kendi imkânlarıyla Latin harflerini öğrenenlerin sayısı yeterli değildi. Bunun yanı sıra Türkiye'deki edebî gelişmelere de Irak Türkmenleri hiçbir zaman kayıtsız kalmamışlardır. Osmanlı sonrasında, zor şartlar altında da olsa, epeyce bir müddet Türkiye'den çeşitli gazete ve dergiler getirilerek bunlar okuyazar kitleye bir şekilde ulaştırılıyordu. Yalnız bütün bu çabalar Irak hükûmetlerince hoş karşılanmıyor, zaman zaman bu hususlarda baskılar ve dayatmalarla ırkçı eğilimler su yüzüne çıkıyordu.

Bilhassa 17 Temmuz 1968'de kurulan Ba's rejimi gün geçtikçe tutumunu sertleştiriyor, o güne kadar bizzat kendilerinin vermiş olduğu birtakım kültür hakları giderek geri almıyor, Irak'taki Türkmen varlığı artık açıktan açığa inkâr ediliyor, Araplaştırma politikaları bir bir sahneye konuyordu. İşte, bütün bu eylem ve uygulamalara karşı Ata Terzibaşı kalemiyle ve irfanıyla karşı durmuş, Türkmenlerin varlık mücadelesini her alanda bir ömür boyu sürdürmüştü; böylece Irak Türkmenlerinin kalbinde önemli bir yer tutmuştur. Aşağıda onun bu mücadelesinden bazı kesitler sunmaya çalışacağız.

Ata Terzibaşı, her şeyden önce Irak'ta Türk dilinin yılmaz bir bekçisidir. O, dil meselelerinde gayet hassastır. Dilin yozlaşmasına yol açacak her türlü tesire geçit vermek niyetinde değildir. Bu uğurda Kardaşlık dergisinde kaleme almış olduğu "Dil Sürçmeleri" seri yazıları Türkçenin doğru kullanımına yönelik tavsiyelerle doludur (ÖS 2013: 54-55). Terzibaşı bir yandan Irak Türkmenlerince Bağdat'ta 1961'den itibaren yayınlanan Kardaşlık dergisinde dil üzerine yazılar yazarken bir yandan da Irak yönetiminin Türk dilinin imlası üzerinde gerçekleştirmek istediği değişikliklere kaleminin var gücüyle karşı gelir.

⁵ Ata Terzibaşı, *Kerkük Ağzı Türkmanca Sözlük* (1. cilt), Kerkük 2011; Ata Terzibaşı, *Kerkük Ağzı Türkmençe Sözlük* (2. cilt), Kerkük 2013.

⁶ Ata Terzibaşı, *Kerkük Şairleri*(4 cilt), Ötüken Yayınevi, İstanbul 2013.

⁷ Eserlerden bazıları hakkında topluca bilgi edinmek için Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'ndeki ilgili maddelere müracaat edilebilir.

Mesela, “Yazı Dili Konuşma Dili” makalesinde Irak Türkmenlerinin yazıda kullandığı dilin Türkiye Türkçesi olduğunu, bunun temellerinin de Yunus Emre’nin şiirleri ve Dede Korkut hikâyelerindeki Türkçe olduğunu hatırlatır. Terzibaşı böylece Irak Türkmenlerinin Türkiye’deki kardeşleriyle dil ve gönül bağının temellerini ortaya koymuş olur. İmla hususunda da aynı titizliği gösteren Terzibaşı Türkçenin Arap harfleriyle yazılması meselesinde klasik Osmanlı imlasından yanadır. Çünkü yerleşmiş ve kalıplaşmış bu imlanın Türkçenin tarihteki gelişim çizgisiyle paralellik arz ettiği görüşündedir (Terzibaşı 1962:26-27). O ve İhsan Vasfi Kardaşlık dergisinde bu görüşleri savunurken İzzeddin Abdi Bayatlı ve İbrahim Dakuklu imlada değişiklik yapılmasından yanadır (ÖS 2013:50-51). Bu görüşleri seslendiren yazılar Türkmenlerin irfan ocağı sayılan Kardaşlık dergisinin çeşitli sayılarında okuyuculara ulaştırılmıştır. Ancak, 24 Ocak 1970’te Irak Hükûmetince Türkmenlere verilen bazı göstermelik kültür hakları doğrultusunda ilkokullarda eski yazıyla Türkçe okuma kitabı hazırlanması için üç kişilik bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyon sayesinde Irak hükûmeti Türkçenin eski imlasında köklü değişiklikler yapmak amacındadır. Komisyona seçilen üyelerse hükümetin bu tutumunu hayata geçirmesine alet olmaktadır. İşte, Ata Terzibaşı bu mesele karşısında da kalemını kullanmaktan geri durmamış, “Elifba Kitabı ve Tavsiyelerimiz” yazısında, bir kitap hazırlama komisyonunun imlada böylesi köklü bir değişikliğe yetkili olmadığını savunmuştur (Terzibaşı 1971b:50-51). Onun komisyona yönelik eleştirileri aslında Irak hükûmetinedir (ÖS 2013:47-57).

Terzibaşı, Türkçe eğitimin Irak Türkmenleri için ne derece önemli olduğunun bilincindedir. O, her şeyden önce bir hukukçu kimliğiyle Irak Türkmenlerinin yeni nesillerinin, kendi dilleriyle eğitim almalarının, bir hak olduğuna inanmaktadır. Zaten, yukarıda da anıldığı gibi Irak Anayasası bu hakkı Türkmenlere vermiştir. İşte, Ata Terzibaşı hayatının her döneminde Irak Türkmenlerinin bu hakkının takipçisi olmuştur. Mesela, 1963’te bir darbe sonucu iktidara gelen ve Irak Cumhurbaşkanı olan Abdüsselam Arif’i, 8 Mart 1963’te ziyaret eden bir Türkmen heyetinin başında bulunan Terzibaşı, Cumhurbaşkanına Türkmenlerin bir talep listesini iletmıştır. Bu listenin ilk maddesi de Türkçe eğitim meselesidir (Şimşir 2004:143). İlerleyen yıllarda, 24 Ocak 1970’te, Irak Türkmenlerine verilen Türkçe eğitim alma hakkının, daha sonra ortadan kaldırılmasını da o günkü Irak İç İşleri Bakanının yüzüne vurmaktan geri kalmamıştır.

Ata Terzibaşı bugün 90. yaşını idrak etmektedir. O ömrü boyunca bütün mesaisini Irak Türkmenlerinin varlık mücadelesine hasretmiştir. Bir milleti ayakta tutan en önemli değerinin onun dili ve kültürü olduğu gerçeğinden hareketle Irak Türkmenlerinin dilini, edebiyatını, folklorunu, basınına bitmez tükenmez bir enerjiyle araştırmış ve kitaplarıyla yazılarıyla, toplumuna ışık olmuştur. Onun en önemli vasfı da kuvvetin karşısında eğilmemektir. Rejimin baskılarına bir gün olsun boyun eğmemiş, bu uğurda hapislere, sürgünlere dahi katlanmış olan Ata Terzibaşı bugün bütün Irak Türkmenlerinin bilgesidir. O, Kerkük’te hayatına devam ederken kalemını de elinden bir an olsun düşürmemektedir. Gerek İstanbul’da yayınlanan Kardaşlık dergisinde gerek daha başka dergilerde yazılar yazmaya ve Türkmen kültürüne hizmet vermeye devam etmektedir. Zaman zaman Türkiye’den ve Türk dünyasından gelen ziyaretçilerini de Kerkük’teki evinde karşılamakta olan Terzibaşı hayatını yakın akrabalarıyla bir arada sürdürmektedir.

Ata Terzibaşı 2013 yılında Türk Dünyası Özel Hizmet Ödülüne layık görülmüştür. Allah ona sağlıklı ve uzun ömür nasip etsin.

KAYNAKLAR:

- BULUÇ, Sadettin, *Kerkük Ağzına Göre Arzu İle Kamber Masalı, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, [1976] 1975 - 1976, s. 203-238.*
- (EH) HÜRMEZLÜ, Erşat, *الترکمان والوطن العراقي Kerkük Vakfı yayınları, İstanbul 2003.*
- (HH) HÜRMEZLÜ, Habib, *Irak Türkmen Ağzı ve Yazılı Metinlerde İmla Sorununa Toplu Bir Bakış, Kardaşlık, Ekim-Aralık 2008, 40. sayı, s. 26-33.*
- KERKÜK, İzzettin, *Irak Türklerinin Medar-ı İftiharı Değerli Bilim Adamı Ata Terzibaşı, Kardaşlık, Temmuz – Eylül 2004, 23. sayı, s. 14-16.*
- KEVSEROĞLU, Necat, *Irak’ta Türkçe Yer Adları Kılavuzu, Kerkük 2012.*
- NAKİP, Mahir, *Kerkük Türk Halk Müziği, Atatürk Kültür Merkezi yayınları, Ankara 2009.*
- NAKİP, Mahir, *Kerkük’ün Kimliği, Bilgi yayınları(2. basım), Ankara 2007.*
- (ÖS) SAATÇİ, Önder, *Ata Terzibaşı: Irak’ta Türk Dilinin Yılmaz Bekçisi, Kardeş Kalemler dergisi, Mayıs 2013, s. 47-57.*
- SAATÇİ, Suphi, *Kent Dokusu ve Geleneksel Evleriyle Kerkük, Kerkük Vakfı yayınları, İstanbul 2007.*
- SAATÇİ, Suphi(Y. Karayev Vahidoğlu ile birlikte), *Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi: 6, TC Kültür Bakanlığı yayınları, Ankara 1997.*
- ŞİMŞİR, Bilâl, *Türk-İrak İlişkilerinde Türkmenler, Bilgi yayınları, Ankara 2004.*
- (Terzibaşı 1971a)TERZİBAŞI, Ata, *Arzu-Kamber Kerkük Ağzı, Fatih Matbaası, İstanbul 1971.*
- (Terzibaşı 1971b)TERZİBAŞI, Ata, *Elifba Kitabı ve Tavsiyelerimiz, Kardaşlık(الاخاء), Temmuz-Ağustos 1971, (11. yıl- sayı: 3-4), s. 17-20.*
- TERZİBAŞI, Ata, *Sağır Kef, Kardaşlık(الاخاء), Nisan 1962(1. yıl-sayı: 12), s. 26-27.*
- TERZİBAŞI, Ata, *Kerkük Ağzı Türkmanca Sözlük (1. cilt), Kerkük 2011.*

SEN AĞLA EY KÂİNAT**İbrahim ŞAŞMA**

Gözyaşının katresi bir sevgi dokunuşu
Şükürdür dudaklarda adının okunuşu

Sen ağla ey kâinat bütün çocuklar gülsün
Cümle canlar bir olup sana doğru süzüksün

Zülüflerin uzatmış bekler seni şehirler
Gözyaşınla kamçıla köpürsün tüm nehirler

Yağmur soylu misafir sen ağla ey kâinat
Vur çalınmayan cama vefasızlara inat

Bir damlası Muhammed bir damlası Ali'dir
Sevginin acıtmayan o en yalın halidir

Fatih'in tuğrasının Süleyman'ın mührünün
Muhabbet hokkasında mürekkebi Mihri'nin

Katrenin dokunuşu hüzzam tadında şarkı
Ağla da dolup taşsın Ferhat'ın sevda arki

Vakit vuslat vaktiydi Mevla böyle hükmetti
Avucundan döktüğün rahmet ile hikmetti

Âdem bihaber senden saklandıkça saklanır
Oysaki her bir gönül o ruh ile aklanır

Yıkanacaksa gönül sökülecekse kir
Koşulsuz boyun eğmek teslimiyet gerekir

Çatlamış topraklara aşkla düştüğü an ki
Bir ana evladını varıp öpüyor sanki

Amenna toprak seni başköşede ağırılar
Taşlara da düşür ki yumuşasın ağırılar

Sen ağla ey kâinat ağla da dönsün devran
Her katre bir Yunus'tur Pir Sultan Ahi Evran

Bak yine şerha şerha toprağın dudakları
Ağla diye adanmış âdemin adakları

Yağmur ki bir meleğin kanadına binişi
Yukarıdan aşağı o minnetsiz inişi

Sen ağla ey kâinat, bölmeden uykuları
Zülfün tarasın toprak sürünsün kokuları

Medeti senden bekler sana avuç açacak
Vuslatta Yeşilirmak ak köpükler saçacak

Kurumasın mendilin sen ağla ey kâinat
Kabuk bağlamış ise yaranı yeniden kanat

Keşke insanoğlu da yağmur gibi olsaydı
Rahmeti kuşanıp ta merhamette kalsaydı

Elifçe dokunuşta kumda güller açardı
Katrenin karşısında kor ateşler naçardı

Sen ağla ey kâinat Şirin aşkla ıslansın
Amasya kapısına Ferhat gelip yaslansın

Şu göklerin dilinden konuştuğu lisandan
Bir tek toprak haberdar elbet ebr-i nisandan

Gök kubbemin ilahi o davudi sedası
Sen hıçkırırken olsun bu faninin vedası

Ürkek bir çocuk gibi sen ağla ey kâinat
Sürsün gözlerindeki bu ebedi saltanat

SENİN HER HÂLİN ŞİİR**Mehmet Fatih KÖKSAL**

Şiir dediğim sensin
 Şiire dediğim sen
 Şiirde derim seni
 Şiirden seni derim
 Şiiri dediğim sen
 Şiirin dediği sen
 Şiirle denilen sen
 Seninle denen şiir

Sen şiirsin diyerek
 Sana şiir diyorum
 Sende denirse şiir
 Senden denirse şiir
 Seni derse şiirdir
 Senin dediğin şiir
 Seninle dersem şiir
 Şiir dersem seninle

Şiirin her hâli sen
 Senin her hâlin şiir

ÖĞRETMEN**Muhammed BİZAR**

Âmâ'nın renk dünyası, rüyada kapı bulur
 Gök-kuşağına sığmaz, yüreğime can olur

Sabır çatlar bir anda, dökülür kızgın sözler
 Kalp ağlamaz mı bildin, görmez diye bu
 gözler

Yeryüzü çok küçükmüş, kan ağlarken anladım
 Gönlün yaşlı tuzunu, sus payıma bağladım

Gece sürgün başladı, git yanımdan deyince
 Bildim gerçek sahibi, gönlüme güz değince

Yoruldu aciz beden, yürümek ne kadar zor
 Sırtımda kocaman yük, yaşamak en büyük kor

Zindan ucuz kurtuluş, yokluğun var yanımda
 Göğün gizli nefesi, mesken mazlum canımda

Öğretmek sevda işi, azar işitme benden
 Gerçek ölümdür bana, uzağa gitmek senden

YALANLAMA

Mehmet GÖZÜKARA

Yolum düştü bir acayip ülkeye
Hırsız polislere kızıp götürdü
Belki de sizlere gelir hikâye
Senarist senaryo yazıp götürdü

Köstebek sülükle halaya durdu
Kabak akıllandı karpuz kudurdu
Sinek kartalları kayada vurdu
Tek tek derisini yüzüp götürdü

Kuzular uluyor kurtlar meliyor
Asalette ayı soylu geliyor
Sivrisinek her ne olsa deliyor
Tankı paletiyle ezip götürdü

Tırtıl kırdı değirmenin taşını
Kırk it yedi bir serçenin başını
Devlet kuşu sandık devekuşunu
Kamunun malını süzüp götürdü

Başı ağrıyanın başı vurulur
Eşekler çalışır atlar yorulur
Gözükara'lardan hesap sorulur
Mahkeme kararı bozup götürdü

YALANLAMA

İsmail KUTLU

Bay karga bir gülü tatlı söz ile
Kandırıp el ele gezdi getirdi
Fareler yılanı bakıp göz ile
Kendi derisinden yüzdü getirdi

Kâğıttan gemiler yüzdü yüz mille
Deveyi yitirdik boynunda zille
Bir karınca evlerinde üç fille
Kaç yıl oynamıştı bezdi getirdi

Manda yiyip kan veriyor sinekler
Sahibine biner oldu binekler
İp almıştı un sermeye inekler
Üç yıl sonra geçen yazdı getirdi.

Kuzu dişlerini gösterir kurda
Mevsimler her sene değişir burda
Güneş geçen sene doğmuştu yurda
Dağları ışıktan süzdü getirdi.

Kutlu ozan sığırlarla mandalar
Tavşanlarla yarış eder pandalar
Her tarafta arka önde yandalar
Ne bulursa düzdü düzdü getirdi

HER ŞİİR KONUŞUR BİR YALNIZLIKTAN**Muzaffer DEVELİ**

Ayrılığın vakti varınca göğe
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan
Toprak ateş ve su düşer üç öge
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Süveydâ denilen gönül imleci
Sevdâyı bahara deren tümleci
Cananın yüreği aşkın yeledi
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Örülen ağları zalim feleğin
En büyük düşmanı nisyân belleğin
Duvara asılır bil ki eleğin
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Bu tenimi saran hasarlı doku
Bülbülün başını döndüren koku
Gülün nişangâhı dalında oku
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Gözlerimden akan sızılı nehir
Anılarla dolan büsbütün şehir
Hicrânın uykumda verdiği zehir
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Vuslat zindanında çürümek mi aşk
Acıdan acıya bürümek mi aşk
Hazân köprüsünden yürümek mi aşk
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Hüzünlü nağmeler kırık sazımda
Yeşilimi döken güzün yazımda
Hangi söz anlatır hazin yazımda
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Susuzluk içinde kurur pınarım
Bahar görecektir mi koca çınarım
Bu fani dünyada göçer konarım
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Yaşanıp da biten ezaya mahlas
Tek yanan değilim; tutuşan atlas
Gurura sığınmak haksız iltimas
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

Vaktimi harcayan hayırsız dilber
Yaşlanacaktık ya hani beraber
Pulsuz ve mektupsuz kaldım bîhaber
Her şiir konuşur bir yalnızlıktan

BİR YERE SİĞMADI BU GARİP BAŞIM**Hacer ALİOĞLU (Yakuti)**

Günlerdir çıkmıyor bir sızı bende
Bağrıma bir çivi çakılmış gibi
Bir başıma kaldım en zor günümde
Bütün ümitlerim yıkılmış gibi

Ne dost ne arkadaş ne emmim dayım
Kime tutunduysam yalnızlık payım
Doğmuyor üstüme güneşim ayım
Ufkuma bir perde çekilmiş gibi

Boşaldı zemberek dönüyor boşa
Çarkı kırılmıştır çevirmez başa
Dayanmıyor artık bağrım ataşa
Yanardağ içinde yakılmış gibi

Yârin yüreğinde bir kara taşım
Bir yere sığmadı şu garip başım
Akıyor gözümde kanlı gözyaşım
Ciğerimden parça sökülmiş gibi

Yakuti çok uzak yerlerden geldim
Geldim de o yârin kapısını çaldım
Yar bu elden gitmiş yığıldım kaldım
Beynime bir kurşun sıkılmış gibi

BİZİM TÜRKÜMÜZ**Ekrem YALBUZ**

Kervana katılır dağları aşar
Turnada telenge tele dönüşür
Bıyık terlemeden gurbete düşer
Garibin ömründe yola dönüşür

İmecede karşı beri oturur
Atışmada hasmına söz yetirir
Yaylacıyı yaylalara götürür
Dağlarda bir serin yele dönüşür

Çamlıbel'de kılıç olur kın olur
Toroslar'da na'ra olur ün olur
Çelikten bir yaya benzer gün olur
Bolu'da kır ata nala dönüşür

Urfa'da gazeldir sıra gecesi
"Kazancı" yanında gitti niceşi
Hoyratlarda cinas olur hecesi
Kerkük'te çemene güle dönüşür

Konya'da âşıklar meydanı kurar
Şenlik'le Sümmani araya girer
Kimi gönül yapar kimi kol kırar
Lebdeğmez diyende dile dönüşür

Yurdu aydınlatır Harput çırası
Kıblegâh kesilir gözün karası
"Onbeşli"ye gelir nöbet sırası
Mehmet' te kınalı ele dönüşür

Ritminde saklıdır bin yıllık gizi
Destanda ağıtta görülür izi
Anadan evlâda kalır çeyizi
Torunda tapulu mala dönüşür

Talimde ilk komut arş'ımız olur
Çanakkale söyler çarşımız olur
Bazen de İstiklâl Marşımız olur
Bayrakta hilâle ala dönüşür

EFENDİM**Ali TÜRKMEN**

Sensiz her gün gece her mevsim hazan
Sensiz okunsa da duyulmaz ezan
Sen gülersen güler sevinir ozan
Tebessümün bize gül dür efendim
Sen gül bizleri de güldür efendim

Neyleyim ben seni almayan aklı
Işık sende gizli nur sende saklı
Nurunla parlayan her anım farklı
Sen varsan bir damla göl dür efendim
Sensiz bu deryalar çöl dür efendim

Yolum çıkmaz sokak karanlık ve kör
Sana giden yolu bulmam güç ve zor
Kılavuzum şeytan yarı yolda kor
Yolum diken dolu yoldur efendim
Sana giden yollar yol dur efendim

Düştü pusulamın kırıldı kolu
Yitirdim adresi şaşırırım yolu
Tükendi ağızım içi kir dolu
Senin merhametin boldur efendim
Heybeme biraz nur doldur efendim

Sapasağlam beden etten kemikten
Görünürde canlı cana minnet ten
Aynadaki beni tanımadım ben
Kaybettim künyemi buldur efendim
Yoksa bu yaşamak zûldür efendim

BUGÜNÜN DİLBERİNE**Ekrem KAFTAN**

Sen yâdıma düştükçe hicâbımdan eririm
 Perişan zülfün gibi târumâr olur gönlüm
 Seni bilmeyenlere hasretle imrenirim
 Yegâne teselliği nişyanda bulur gönlüm

Dikilir cümle gözler gerdanın ateşine
 İçerek mest olurlar leblerinin rengini
 Rastlayıp her köşede senin güzel eşine
 Kaybeder bakışları ruhunun ahengini

Cisminin hatlarında gezinir de hayaller
 Hissederler vuslatın bitmeyen azabını
 Büyür her hayal içre nice taze nihaller
 Taşırlar omuzlarda günahın kitabını

Peşindedir arzusun sönmeyen meş'alesi
 Dillerde söylenmeyen nice emeller gezer
 Kuşatır etrafını yalan sevda hâlesi
 Her nazar vicdanını kırar yaralar ezer

Maziye rücû etsen dostun olur melekler
 Settar'ın emri ile cismini setr eyleyip
 Âşık-ı sadık olan seni hep böyle bekler
 Aşkını dile gelmez şiirlerle söyleyip

Ah bugünün güzeli ruhundan âzâde gül
 Bir divan şâirinin sevgilisi olaydın
 Yetişirdi dâimâ derdinde imdâde gül
 Rayihanla ruhunla şiirlere dolaydın

Bir yalnız şair ağlar hâl-i perişânına
 Onulmaz yârelere ilaç olsam diyerek
 Sen iste canlar versin kadir bilmez cânına
 Ömür sür ey Dilârâ benim ömrüm yiyerek

SİZLER İLERİ DE BİZ MİYİZ GERİ**Yasin USTA***-Üzerine alanlara-*

Ben derim ki kadın erkeğe özel
 Sizler ileri de biz miyiz geri
 Kadın; namus edep ahlakla güzel
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Bir kadında iffet haya ar gerek
 Onu yakan iman gerek kor gerek
 Üç beş değil bir sevdalı yar gerek
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Kadında özeli bitiren sizler
 Kadın için akıllı yitiren sizler
 Nice haram kadın götüren sizler
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Sanmayın erkeğe hiç sözüm yoktur
 Namussuz adama dediğim çoktur
 Haram aç gözler helale toktur
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Kadın eve girmez gezer dışarda
 Yeni yeni avlar süzer dışarda
 Oradan buraya tozar dışarda
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Erkeğin kumardır içkidir derdi
 Gözleri ne Kur'ân ne ilim gördü
 Malı, mülkü pulu harama verdi
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Baba şam babası anne bir cadı
 Her gün partilerde olmalı adı
 Çocuklar onlara bakar bir dadı
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Çocuk bilmemiştir ana ve baba
 Ömründe görmemiş bir sıcak çorba
 Eh nihayet o da olacak hoppa
 Sizler ileri de biz miyiz geri

Bu çağın bu devrin gereği mi bu
 Müslüman'ın Türkün yüreği mi bu
 İslâm'ın beş şartı direği mi bu
 Sizler ileri de biz miyiz geri

DÖRTLÜKLER**Reşit BOSTANCI**

Bülbül susqun qefeste
Zannedildi o xeste
Xeste olan Qarabağ
Kerkük Musul Qıbrıs ta

Yardım iste birinden
Yükü qaldır yerinden
Xainler olmasaydı
Vurulmazdıx derinden

Xeber aldım men dosttan
Çiçeklenmiş bağ bostan
Kerkük'süz asla çıxmaz
Türk dünyası bu yastan

Qılıç qında paslanmaz
Yağmur yağsa ıslanmaz
Aç susuz çölde qalsa
Mert namerde yaslanmaz

Üşüdüm qar içinde
Isınmam nar içinde
Düşmana yer vermewin
Yaşanmaz ar içinde

Vurdular meni daştan
Gözlerim doldu yaştan
Bir gün hesap sorulur
Kerkük'ü satan puştan

Yoxsuldu var yarası
Sağalmaz yox parası
Dünyada bulunamaz
Kirli qanın çarası

Atılan oxtu bize
Dert elem çoxtu bize
Dede yurdu Kerkük'te
Neden yer yoxtu bize

Vermeyen tacı bize
Çektirdi acı bize
Kerkük'ün bu durumu
Vériri sancı bize

Dilimde dad egleni
Qelpte feryat egleni
Kerkük Erbil bizimdi(r)
İçinde yad egleni

Meclise dayı girdi
Elinde nayı girdi
Bekçiler uyutuldu
Kerkük'e ayı girdi

Bebek ağlar ister süt
Doyunca onu uyut
Kerkük için ey Türkmen
Canı cananı unut

Bayquş qonsa dalıma
Zehir qatar balıma
Kerkük'e gelen zarar
Gelsin can ve malıma

Yaptılar büyü bize
Qazdılar quyu bize
Yad dağlı biz şehirli
Benzemez xuyu bize

Eridi dağda qarım
Ezildi bağda barım
Her gelen vurdu vurdu
Qalmadı sağ damarım

OĞLUMLA SOHBET**Ömer KARA (Kul Seymanî)**

Toplanır barhanam yüklenir göçüm
 Bir gün bu dünyadan giderim oğul
 Gerilerde kalır tahtımla tacım
 Ana üryan hicret ederim oğul

Hay'dan gelip yine giderken Hu'ya
 Yürüdüm gâh atlı gâhîde yaya
 Hiçbir zaman meyletmedim dünyaya
 Memleketti benim kederim oğul

Kapı çalar hak dost girer içeri
 Öz sılaya davet eyler naçarı
 Bu vuslat kutsaldır yoktur kaçarı
 Emri-hak vakiyse ne derim oğul

Günlük telaşlarda olmadı çabam
 Bu kubbede baki kalır hoş sedam
 Şahitlik eylesen dört mümin adam
 Dünyalık borcumu öderim oğul

Başımı yoluna serdiğim sevda
 Hak yolu özünde gördüğüm sevda
 Uğruna ömrümü verdiğim sevda
 Tercihim değildi kaderim oğul

Kul Seymani derki kavgamda ölsem
 Müjde alsam dosttan ölürken gülssem
 Şu fani dünyaya bin kere gelsem
 Gene bu davayı güderim oğul

GÜZEL**Mehmet BAŞ**

Bir kere lütfedip cemalin açsan
 Kâinat taçlanır başında güzel
 Konuşsan cihana inciler saçsan
 Sözcükler taçlanır başında güzel

Aşkın kabesinde tavaf eylesen
 Gamlı gönüllere yâri söylesen
 Sükût otağında gülü dinlesen
 Gülistan taçlanır başında güzel

Hicran kitabından sevda okusan
 Sevda ilmeğiyle gönlü dokusan
 Bir nazar eyleyip cihanı yaksan
 Güzellik taçlanır başında güzel

Günleri visalin vaktine kursan
 Kanayan yarayı aşkınla sarsan
 Mecnun'a Leyla'nın derdini sorsan
 Merhamet taçlanır başında güzel

Ezelden kaynayıp ebede aksan
 Bir nazar kılıp bir kere baksan
 Letafet nurunu başına taksan
 Sonsuzluk taçlanır başında güzel

Kevser ırmağından aşk ile içsen
 Cennet kumaşıyla esvabın diksen
 Muhabbet gülünü kalbime eksen
 Mağfiret taçlanır başında güzel

GEL YAYLAYA GİDELİM**Bekir Yıldız SAPACALI**

Kurşun gözlüm sıkıp durma beynime
Buyruk Hakk'tan gelmiş söyle n'idelim
Anla artık farz olmuşsun boynuma
Naz etme de gel yaylaya gidelim

Güneş ufka dalıp rengi bakırken
Doğa ana çiçek halı dokurken
Ala keklik aşk şiiri okurken
Naz etme de gel yaylaya gidelim

Kimseler bilmesin göz kaç edelim
Gece yıldızları yoldaş edelim
Toprak döşek yastığı taş edelim
Naz etme de gel yaylaya gidelim

Sapacalı baş kaldırdım ölüme
Çünkü fırsat ilk kez geçti elime
Susma n'olur söyle iki kelime
Naz etme de gel yaylaya gidelim

UĞURLU'NUN KIZLARI**Mustafa AKSUNGUR**

Bir ilkbahar kokusu var kızında
Bu töyfelik Uğurlu'dan soy mudur
Gün ışılar işvesinde nazında
Bu cilveler bu güzelde huy mudur

Kaşları yay olmuş gözler menekşe
İneğin sağmış da oturmuş köşke
Şöyle bir Sultana düşseydim keşke
Beni çeken endam mıdır boy mudur

Al mümmükten almış yanak rengini
Ol güzellik ala-şafak zengini
Halen yaratmamış Mevla'm dengini
Gün şavkını ışılatan ay mıdır

BIRAKIN BU ŞARKI BİR DAHA ÇALSIN**Emrullah BEDİR**

İlaç gibi geldi gönül yarama
Dilime takılıp kalırsa kalsın
Kalbimde duyduğum sancılara
Bırakın bu şarkı bir daha çalsın

Geceme doğarken Şarkın Yıldızı
Yakar yüreğimi ince bir sızı
Sevip de özlemek alnımda yazı
Bırakın bu şarkı bir daha çalsın

Hüzünlü nağmeler gönlüme dolsun
Aşkımın derdine ömrüm yoğrulsun
Varsın gözyaşlarım Nil nehri olsun
Bırakın bu şarkı bir daha çalsın

Yolunu bekledim yollar yoruldu
Gelmeyen vuslata yıllar darıldı
Artık tutunduğum dallar kırıldı
Bırakın bu şarkı bir daha çalsın

SEVGİ ÇAĞLAYANIM**Harika UFUK***Sevgili kızım Seda'ya*

Kanatsız meleşimsin düşlerimde gördüğüm
Hasretin kilimisin ilmek ilmek ördüğüm
Güzelliğin dilimde sevgin kalbimde düğüm

Çağlayan duygularım gürül gürül akıyor
Mesafeler içimi alev alev yakıyor

Hayatımın anlamı gözlerimin nurusun
Gönlümün yakışığı evimin huzurusun
Geçmişte gelecekte ömrümün uğurusun

Çağlayan duygularım gürül gürül akıyor
Mesafeler içimi alev alev yakıyor

Annenin yüreğidir mücevheri ziyneti
Gözlerinde seyrettim dünyadaki cenneti
Yokluğunda yaşadım cehennemi cinneti

Çağlayan duygularım gürül gürül akıyor
Mesafeler içimi alev alev yakıyor

Harika'dır sevgimiz ömür boyu bitmesin
Hayalinden düşünden suretim hiç gitmesin
Albümlerden anılar kaybolup da yitmesin

Çağlayan duygularım gürül gürül akıyor
Mesafeler içimi alev alev yakıyor

ÂMİN**Yahya PEKTAŞ**

Yarabbi el açtık kapına geldik
Günahları affet saffete erdir
Ezanı duyduk yapına geldik
Duayı kabul et hikmete erdir

Hamd ve sena yalnız sana yaraşır
Selat selam Resulüne münhasır
Aradan geçse de on buçuk asır
Sevginle ihsanla vahdete erdir

Cimrilikten korkaklıktan sen koru
Cennet eyle kabirdeki çukuru
Söndürme sadırda imanı nuru
Fazlınla ikram et kismete erdir

Fitneden fesattan mümini sakla
Dini yaşat bize hep tatlılıkla
Hiç zarar vermeden imana akla
Ruhu bedenden al rahmete erdir

Faydalı ilimle atalım adım
Kalplerin nuruyla şenlensin yâdım
Dünya ahret mutluluğu muradım
Edep ve irfan ver iffete erdir

Öfkenden rızana sığındık senin
Cemalini özler müslim ve mümin
Cennet ucuz değil amma velâkin
Merhametin göster gayrete erdir

Güler yüz tatlı dil güzel alamet
Hükmüne rızayı bize nasip et
İnsanlık İslam'da bulsun saadet
Resule yakışan ümmete erdir

Kulluğu özgürlük olarak gören
Adını cihana yayan alp eren
Tüm yaratılmışa hakkını veren
Ecdada layık bir Devlete erdir

SULTANIM**Lütfi KILIÇ**

Sen bu aşktan muhabbetten bîhaber
Uyuyanı uyandırdın sultanım
Deruni dert ile ettin derbeder
Ateş-i âşka yandırdın sultanım

İma ettin işmar ettin göz ettin
Yaka yaka yüreğimi köz ettin
Rüyalarda gördüğünden söz ettin
Sevdiğine inandırdın sultanım

Dalga dalga kabararak sönmeyi
Sema ile fasılasız dönmeyi
Pervaneler gibi oda yanmayı
Bu sevdaya dayandırdın sultanım

Dile düşen dedi-kodu hadise
Gönül aynasını buladı sise
Rakiplerle revan olup meclise
Kıs-pıs edip kıskandırdın sultanım

Deli poyraz olup estin savurdun
Gönül kalesini yıktın devirdin
Aklım aldın divaneye çevirdin
Ayıpladın utandırdın sultanım

Heva-î nefesine uydun doymadın
Evvel ikrar verdin sonra uymadın
Lütfü der ki feryadımı duymadın
Hayatımdan usandırdın sultanım

KELKİT ÇAYI**Durmuş BEYAZIT**

Kelkit senin suyun derdin aşkıdır
Yüzünde gizlenir dibin taşkıdır
Bir muamma için dünyam şaşkıdır
Döndükçe girdabın biter mi sandın

Kaybet ki bulunsun yolun durağın
Bir olmaz mı bendin yakın ırağın
Hayalde gördüğün şeklin tuzağın
Hakikat sellerden kaçır mı sandın

Ne karnında nokta ne belinde cim
Ne sen varsın bütün ne ben bir hiçim
Dipsiz bilmece de sorgusuz içim
Azlığı çoklukta yalnız mı sandın

Kelkit çayı akma derdin bendedir
Mevcut bende yakın uzak sendedir
Hesap boğum boğum ahlar kimdedir
Hesabı yazanı kalem mi sandın

ŞİRPENÇE/MİSKİN AŞK**Dursun BULUT**

Serime bir gülün işmari düştü
Bahtıma talihin nişanı düştü
Gamzenin yivine kurban olayım
Ruhum benden uçtu canına düştü

Sevdan yok yâdım hep baharda gazel
Aşkının ahından ölsem de güzel
Kapında kuruyup olsam da gazel
Gönül benden uçtu canına düştü

Sevdan yok hazalım baharlar gazel
Teninde gülşenim solsa da güzel
Bezminde şarabın dili olayım
Kadehin narında ölsem de güzel

ŞİİRİN SESİ

Tayyib ATMACA

Sözlük kurallarına riayet etmeden kendi kendime sesin karşılığının yine ses olduğunu söylesem içinden yüzüme karşı kim nasıl seslenir. Her canlı, cansız varlığın elbette bir sesi vardır. Kulaklarımızın algılamadığı seslere aklım yetmez, onlarla ilgili söz söylemek hafıza kapasitemin dışında bir iş. Biz kendi işimize yani şiirin sesine dönelim şiirin sesinden ne anlayıp anlamadığımız hakkında düşüncelerimizi paylaşarak şiire, şaire, şiir okuruna ve severine dilimizin döndüğü hafızamızın ürettiğince doğru bildiklerimizi aktarmaya çalışalım.

Madem konu sestem açıldı biz de aklımıza birden bire gelen Sezai Karakoç'un Leyla ile Mecnun kitabından:

Görüntü görüntüyü ses sesi yer

Aşk dedikleri işte böyle bir yer

Okunuşta basit bir söyleyiş gibi gelen bu iki dize hecenin kalıplarına uyulmadan sadece ölçü kullanılarak akış sadeliğinin yanı sıra iki dizede de geçen *yer* sözcükleri farklı manalarda kullanılmıştır. Şimdi bu iki dizenin sözcüklerine dokunmadan yerlerini değiştirerek şiiri tekrardan okuyalım:

Görüntü yer ses görüntüyü sesi

Bir dedikleri aşk böyle işte yer

Kendi kendinize yukarıda sözcüklerin yerini değiştirdiğim iki dizeyi anlamaya çalışarak kafanızın nasıl zonkladığını az çok tahmin edebiliyorum. Günümüz şairlerinin de yukarıda değiştirdiğim dizelere yakın bir sürü dizeleriyle karşılaştığımızda da aynı tepkiyi veriyor ve birkaç dize okuduktan sonra şiirin devamını okumuyoruz. Nasıl ki konuşurken karşımızdaki muhatabımıza bir konuyu anlatırken kelimeleri özenle seçerek ona bir şeyler anlatmaya çalışıyorsak şiirde bu çabamızı kat kat arttırarak okurun kafasını karıştırmadan manaları karnımızda saklayarak dilimize gelen her kelimeyi peş peşe sıralayarak sözün poleni yani şiir yazıp söylediğimizi zannedemeyiz. Şiirde kelimeler sizi alıp bir yere götürmüyorsa ya da sizde bir karşılığı yoksa bir gram bal için bir torba keçiyoynuzu yemenin bir anlamı yoktur.

Eş hele bir toprağı örten karı

Ot değil onlar dedenin saçları

İstiklal Şairimizin bu iki dizesini okurken ne kadar sıradan olduğunu söyleyebilirsiniz ama söylemeseniz daha iyi. Şiirde söyleyiş rahatlığının yanı sıra şiir sizi alıp bayrağın rengine kadar götürür. Koca bir tarih sayfası açılır gözlerinizin önüne. Bu toprakların nasıl bereketli topraklar olduğu bir film şeridi gibi mütemediyen döner durur. Kendinize geldiğinizde kendi yağmurlarınızla yüzünüzün yıkandığını hissedersiniz.

Dost dost diye nicesine sarıldım

Benim sadık yârim kara topraktır

Veysel usta mektep medrese görmemiş, söylediklerini sıradan mı söylemiştir. Her ne kadar da sıradan herkesin söyleyebileceği bu dizelerdeki kelimelerin kapsama alanlarını düşündüğümüzde biraz da geçmiş ve gelenek ile bağımızın kopmadığını hissedebiliyorsak topraktan başlayan yolculuğumuzun yine toprakta son bulacağı hatırlarız. Bundan dolayı da hem sesin hem mananın derinliklerine indiğimizde bu dizelerin bizde bir karşılığı olur.

Yukarıda sözcüklerin yerini değiştirerek vermiş olduğumuz örneğe tekrar dönersek sözcüklerin bir kilimin desenleri gibi hem birbirlerini tamamlamaları, hem birbirlerine uyumlu olmaları neticesinde seste bir ritmik akışla birlikte o edebi lezzeti de tatmış oluruz. Bugün dergilerde, kitaplarda şiirleri okurken de ruhumuza dokunan bu edebi tadı hissedebildiğimiz şiirleri okumayı sürdürürüz.

Dünyanın bir uyum içinde yaratıldığını hatırlarsak kendimiz de bu uyum içerisinde bir hayat tarzını ilke edinir ona göre hayatımızı idame ettiririz. Mesela kumaş pantolonun üzerine kot ve deri tipi bir ceket giyemeyeceğimiz gibi takım elbisemizdeki kravattan elbiseye, kemerden ayakkabıya kadar bir düzen intizam içinde giyinmeyi önemseriz. Peki, sosyal yaşantımızda geleneğin oluşturduğu bu kurallara uymaya özen gösterirken yazmış olduğumuz şiirlerde de bu edebi zevkin kurallarına uymadan kendi kendimize sınırsız bir özgürlük alanı çizmeye çalışırsak hem kendimizle hem de içinde yaşamış olduğumuz toplumla çelişiriz.

Şiirin sesinin ve ritminin nasıl yakalandığı tarihin derinliklerine doğru yapılan bir yolculukta şöyle anlatılmaktadır.

“Şimdi bir an için, devesiyle sıkça yaptığı uzun yolculuklardan birinde ıssız çöllerde yol alan Arap bedeviyi düşünelim. Yürümekten şişmiş toynakların yumuşak kumda çıkardığı ritmik melodi sessizliği bozarken, binicisini de geçmiş hatıraların derinliğine götürmekteydi. Ruhi durumunu yol arkadaşı ile paylaşmasından duyduğu heyecan nedeniyle, o an idrakinin tek sahip olduğu bu hareket ile birlikte bir şeyler mırıldanmaya başlamasından daha doğal ne olabilir? İnsanın kalbinde, bir ani dürtüye cevap olarak oluşan bu masum coşku *recez* tarzını -devenin ayaklarının kalkış ve inişlerine tekabül eden hareket ve sükûnların birbirini takip etmesinden doğan bu basit vezinli tarz alternasyon kalıbının atın yürüyüşüne tekabül ettiği alternasyon- doğurdu. Nağme'nin etkilerini incelediğimizde, hayvanı hızlandıran, insanı ise avutan bu telaşsız bir faaliyet olduğunu görürüz. Faaliyet büyüdükçe ve genç yetenekler için çekicilik kazandıkça, biçimler genel zevkin ve kabulün beğenisini kazanıyor ve şiir sanatına doğru ilerleme kaydediliyordu. Şiir sanatı, orijinal *recez*'den daha gelişmiş ve daha çok çeşidi olan tarzlarını üretmekte gecikmedi. El-Halil'in, Arap şiirinin yapısını demirci çekicinin çıkardığı melodinin (devenin ayak sesi gibi) çeşitli tonlarının kendisinde uyandırdığı niceliksel ölçülere göre biçimlendirmesi, aşağı-yukarı ikinci/sekizinci yüzyıl ortalarına rastlar. O, böylece 16 ölçü veznini kapsayan aruz sistemine ulaşmıştır.”¹ Bu örneği neden verdiğim sorusuna gelince şiirde sesin ne kadar önemli olduğu sesin yani melodinin nasıl bulunduğunu bilmemiz açısından yüzyıllar öncesine gitmek zorunda kaldım.

Yaşadığımız dünyada her canlının bir sesi vardır, bazı sesler ise bizim duyu algımızın ötesinde olduğundan algılayamayız. Her canlı ya da cansızın bir sesi varsa -ki var- o zaman şiirin de bir sesi vardır. Bu sesi yazarken ve okurken hissedemiyorsak ya biz de bir sorun var ya da yazdıklarımız/okuduklarımızda bir sorun var demektir. Şiiri ve şiirdeki sesi yakalamak için de belli bir kültür ve gelenek bilincine sahip olmamızı gerektirir. Özellikle şehirde büyümüş ve gaz lambasını, idareyi tanımamış, gözünü açtığı anda ışıkların altında dünyayı selamlayan insanlara Abdurrahim ağabeyin:

*Lambada titreyen alev üşüyor
Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban*

Şiirini okuduğunda ya da türkü olarak dinlediğinde lambayı ampul olarak algılaması ile birlikte kendinde bir karşılığın da rastlayamaz. Hele yaşı cep telefonunun ve sosyal medyanın yaygın olarak kullanılmaya başlandığı zamanlarda doğup hayatlarını sürdüren insanlara ise kâğıttan, aşktan, mektuptan bahsetmek ütopyadan başka bir şey değildir.

Her eline kalem alan ya da bilgisayarın başına geçip duygu ve düşüncelerini şiirle ifade etmek isteyen, sosyal medyada şiir siteleri ve şiir gruplarına üye olarak birbirleriyle tafra alışverişi yapanlardan şair de olmaz şiir de çıkmaz.

Nasıl ki bir çocuk anne sütüyle beslendiğinde birçok hastalığa karşı korunaklı oluyorsa şair de kendi geleneklerinin köklerine inerek şiiri o edebi tadı dalından yeni koparılmış taze bir meyve gibi algılayarak okumaya başlarsa şiirin şehir kapısından şiir ülkesine doğru yolculuk yapmaya başlar.

Şiir ülkesinden haberdar olmadan kendi kulübelerinde şiir talimleri yapmaya çalışanlardan şair çıkmayacağı gibi şiir okuyucusu da çıkmaz. Şiir ülkesinin önder şairlerinin şiirlerindeki o edebi tadı almadan yazarlar, kendi yazdıklarının safisi ve darasını birbirine karıştır.

Şiir nedir, ne değildir bütün bunları bilmeden kendi kendine bir ormanda patika açmaya çalışanların kurtlara kuşlara yem olmaktan başka seçenekleri olmaz.

*Cümle şâir dost bahçesi bülbülü
Yunus Emre arada dürraçlana*

Koca Yunus kendisini bir turaç kuşu gibi şiir ülkesinde bir göz açıp kapama mesafesinde uçup gitmeyi arzularken hangi şair kendini şiir bahçesinin bülbülü yerine koyabilir. Kimin bülbül, kimin turaç olacağına zaman karar verecektir.

Reyini şiirden yana kullanacakların kime rey verdiklerini bilmeleri gerekir. Aksi takdirde şiir sandığında kendilerine kendilerinden başka bir oy çıkmaz.

Selam olsun şiirin sesine kulak asanlara...

¹ ŞERİF Mian Muhammed, *İslam Düşünce Tarihi, II. Cilt, İnsan Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2014, s. 245.*

AŞK DİVANI**Neva SELÇUK**

Yüreğinden eksilmez kan gülünde har olanın
Değdikçe yanar dudağı dilinde yar olanın
Mana vermeye acizdir bu işe olan ağyar
Nefesinden hicap tüter öldüğü kâr olanın

Candan içre canlar arar cananına vermeye
Kendin layık bilmez bir dem payine yüz sürmeye
Yeter şavkının gölgesi korkar cemal görmeye
Baktığı ateş kesilir içinde nar olanın

HAKİKAT DİVANI

Her merhemi bu yaranın dermanı mı sanırsın
Hazan vakti cemre düşme zamanı mı sanırsın
Bir onulmaz dert yüküdür gelirken getirdiğin
Bu dünyayı sürurların ummanı mı sanırsın

Kan damlar da kokusunu yaprağına sarar gül
Hasretinin feryadını bülbülünde arar gül
Yürekteki ateş ile gözyaşını yorar gül
Gül bağına nadanların seyranı mı sanırsın

Bir ezeli özleyişin bestesiyle zar eyler
Figanıyla seher vakti asumanı nar eyler
Visal demi cananını yüreğine har eyler
Sen bülbülü yaprakların hayranı mı sanırsın

YÜREĞİ ISITAN KAR

Mehmet DURMAZ

Gök nar gölgesinden gönül uçurdum
Aşar gider bir maralın ardından
Serin pınarlardan sevgi içirdim
Ölürüm ben o dağların derdinden

Dağlara taşlara seni sorayım
“İzin ver hey ağam ben de varayım”

Çiçekten çiçeğe konan bir buğu
Gezdiğin her yerde aşk bereketi
Bulaklar başında bir akça kuğu
Sularından sızan aşkın şerbeti

Keklik konar o bulaklar üstüne
“Mestine de deli gönül mestine”

Bakır Dağları’nda ceren süzülür
Feke’de sevdaya tutulma aman
Tapan yaylasında bağlar bozulur
Toroslar kalbimde vurur her zaman

Şehre indim güller güle benzemez
“Dilleri var bizim dile benzemez”

Ardı sıra yola gönül dökülür
“Akça kızlar göç edince yurdundan”
Bu bir aştır bilmem nasıl çekilir
Haber gelir kuşlarından kurdundan

Sürat çağındayız bozduk devranı
“Karac’ oğlan geçti güzel kervanı”

Dağa taşa saldın aşk kokusunu
Güneş çam dalıyla şakalaşırken
Duydum gönlündeki aşk yakısını
Bildirdi üstüne bastığın diken

Halin sorar oldum dala gazele
“Sabahtan uğradım ben bir güzele”

Salıver dağlara Türkmen kuşunu
Ovalar alıcı kuşa dar gelir
Zehir olsa yer aşkın aşını
Sevdasız yaşamak ona ar gelir

Sevgisiz menzile varılmaz imiş
“Sevene zor sual sorulmaz imiş”

Şeyda bülbülsün bağrın yanıyor
Ötüşüp durursun güller içinde
Her yanın yaradır kalbin kanıyor
Hiç sönmeyen korsun küller içinde

Her güzelde O’nun sırrını yokla
“Karac’ oğlan der ki olalım Hak’la”

Gönlündür sazından saçılan ıtır
Elvan elvan tutar kokun cihanı
Düldül’ümün karı yürek ısıtır
Yoldaş eyleyelim iki şahanı

Sunalım sevgiyi gel diyar diyar
“Benim Hak’tan gayrı sevdiğimi var”

DOSTA GAZEL**Metin ÖZARSLAN**

Bütün beyaz sayfalar kör hattatlar elinde
Kâğıt bezgin ve suskun kâğıt bîçâre ey dost

Aşktan dem vurur her dem dudaklar umarsızca
Mânâ bitti tükendi söz pâre pâre ey dost

Gül bükerek boynunu ıssız bir yerde kaldı
Bülbül ötmeden teslim oldu ağyâre ey dost

Varlığında rahm etmez yokluğunda hiç oldu
Gide mi deli gönül yâre yalvare ey dost

Gerçek âşık yanmaya ezelden karar kıldı
Ve attı taammüden kendini nâre ey dost

Hakikat uçup gitti bir daha dönmez geri
Bindi de havalandı mistik tayyare ey dost

Tabipler merhemini boşa ikmal eyledi
Garibin yüreğinde onulmaz yâre ey dost

Ölüm geldi gam değil zerrece yerinmedim
Meğer sarı buğdaylar kabrimi sare ey dost

Ağlamakta maharet kesp eden her fani kul
Dua ede metinçün gâni gaffare ey dost